

Slutredovisning av Forum för levande historias uppdrag A2020/02252

**Uppdrag att ta fram och genomföra
kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda om
likvärdigt bemötande oavsett sexuell läggning,
könsidentitet eller könsuttryck.**

Diarienummer: 2020/68

Dokumentnamn: Slutredovisning av Forum för levande historias uppdrag A2020/02252

Datum: 2022-02-23

Handläggare: Meriam Chatty

Besöksadress

Stora Nygatan 10-12
Gamla Stan, Stockholm

Postadress

Box 2123
103 13 Stockholm

Kontakt

Tfn växel: 08-723 87 50
info@levandehistoria.se

Läs mer

om oss på
levandehistoria.se

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Kontaktperson för arbetet.....	3
3. Syfte och mål	4
4. Tidigare insatser inom fältet.....	5
5. Organisering och styrning	5
6. Målgrupper.....	6
7. Aktiviteter	6
8. Kommunikation	7
9. Analys och bedömning.....	7
10. Samverkan.....	8
11. Kompetensutveckling.....	8
12. Hållbarhet.....	8
13. Lärande.....	8
13. Bilagor.....	9

1. Sammanfattning

Sedan 2016 har myndigheten haft i uppdrag att erbjuda utbildningsinsatser om rasism och liknande former av fientlighet (som omfattar bland annat homo- bi- och transfo) i historien och idag till relevanta yrkesgrupper. Insatserna ska riktas till offentliganställda som i sin myndighetsutövning eller verksamhet möter människor som utsätts för rasism eller likande former av fientlighet.¹ Forum för levande historia fick i november 2020 i uppdrag av regeringen att ta fram och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda för att stärka kunskapen om hbtqi-personers rättigheter och möjligheter. Vid uppdragets genomförande ska vid behov kunskap och erfarenheter inhämtas av berörda myndigheter såsom de som utsetts till strategiska myndigheter för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter och de myndigheter som deltar i arbetet med den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Myndigheten bör även inhämta synpunkter från organisationer som företräder hbtqi-personer.²

Myndigheten har nu utvecklat webbfortbildningen *Kunskap om hbtqi och likvärdigt bemötande* som lanserades i februari 2022. Fortbildningen ger offentliganställda stärkt förståelse för hbtqi-personers levnadssituation historiskt och i dag, fördjupad kunskap om det offentligas uppdrag att främja hbtqi-personers rättigheter och möjligheter samt erbjuder målgruppen exempel på hur de i sin yrkesroll kan bemöta alla invånare på ett likvärdigt sätt, oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck.

2. Kontaktperson för arbetet

Namn, titel: Meriam Chatty, projektledare

Telefonnummer: 08-120 228 08

E-postadress: meriam.chatty@levandehistoria.se

Namn, titel: Mikael Öhman Almén, projektledare och sakkunnig Hbtqi

Telefonnummer: 08-120 228 04

E-postadress: mikael.ohman.almen@levandehistoria.se

¹ Ku2016/01672/DISK

² A2020/02252

3. Syfte och mål

Ett grundläggande samhällsproblem för hbtqi-personer är bristen på likvärdigt bemötande och förekomsten av diskriminering eller kränkande behandling i mötet med offentlig sektor, vilket riskerar att minska tilliten till det offentliga och begränsa möjligheten att utöva sina rättigheter. Därigenom blir detta ett demokratiskt problem. Myndighetens övergripande syftet med detta uppdrag är att genom utbildningsinsatser bidra till att öka kunskapen och medvetenheten inom offentlig sektor för att därigenom stärka hbtqi-personers möjligheter och rättigheter i bemötandesituationer. Projektmålen kan sammanfattas i:

- Att bidra till att etablera hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter som ett område som offentlig sektor tar ansvar för
- Att bidra till ett likvärdigt bemötande från myndigheter
- Att öka kunskapen hos offentliganställda om hbtqi-personers levnadsvillkor i historien och idag och ge perspektiv på vad heteronormativitet och homo- samt transfobi är
- Att bidra till reflektion kring den egna yrkesrollen, ge personliga insikter som stärker viljan och förmågan att arbeta vidare med dessa frågor i den egna organisationen
- Att bidra till att offentliganställda utvecklar sin analytiska förmåga och sina redskap för att kvalitetssäkra sitt bemötande av allmänheten utifrån ett hbtqi-perspektiv
- Att vara relevant för målgruppen genom att möta dilemman och utmaningar som finns i dess yrkesvardag
- Att bidra till en gemensam begreppsförståelse inom målgruppen
- Att stärka tryggheten med att hantera negativa kommentarer om eller bristfälligt bemötande av hbtqi-personer i verksamheten.

4. Tidigare insatser inom fältet

Sedan 2016 har myndigheten haft i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser om rasism och liknande former av fientlighet i historien och idag.³ Under 2018 och 2020 genomförde Forum för levande historia fortbildningar i grundläggande hbtqi- kompetens med fördjupning kring homofobi, bifobi och transfobi för anställda i offentlig verksamhet. Utbildningen bestod av kunskapspass varvat med gruppsamtal om verksamhetsnära fall. Myndigheten har även sedan 2016 haft i uppdrag att samordna och följa upp arbetet inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Samordning har inneburit att myndigheten genomfört regelbundna erfarenhets-, kunskaps- och informationsutbyten mellan myndigheter som arbetar med frågor som rör rasism, hbtqi-fobi och hatbrott.⁴

Vid Forum för levande historias samlade rapportering av samordningsuppdraget 2018 påtalade myndigheten att undersökningar pekar på att utsatta grupper visar ett lägre förtroende för offentliga institutioner än andra. Här ingick bland andra rapporten *Kartläggning av nationella undersökningar gällande homofobi, bifobi, transfobi samt identifiering av andra länders nationella mål och uppföljningssystem för hbtqi-personers rättigheter*, (RFSL, 2017) som togs fram inom ramen för Forum för levande historias uppdrag att utveckla ett uppföljningssystem för att följa utvecklingen på området.

Mot denna bakgrund fick myndigheten en förstärkning av befintligt samordningsuppdrag som möjliggjorde ett utvecklingsarbete och gav förutsättningar att kartlägga, utveckla och sprida metoder för att kvalitetssäkra offentliga organisationers bemötande av allmänheten med fokus på arbete mot rasism och med hbtqi-frågor. Arbetet resulterade bland annat i rapporten *Likvärdigt bemötande i myndigheter. Fokus på hbtqi och antirasism* (Kontigo, 2019).

Med utgångspunkt i det arbetet lanserade Forum för levande historia i mars 2020 webbfortbildningen *Kunskap om rasism och likvärdigt bemötande*. Webbfortbildningen är interaktiv och består av utbildningsfilmer, faktatexter, ljuddramer om bemötandesituationer och reflektionsövningar. Den är indelad i tre delar: rasism i historien, rasism idag och likvärdigt bemötande.

5. Organisering och styrning

³ Ku2016/01672/DISK

⁴ Ku2016/02633/DISK

Uppdraget har genomförts av medarbetare på myndighetens avdelning för uppdrag och forskningssamordning och produktionsbolaget Amphi anlätades som extern konsult. En projektledare vid Forum för levande historia har varit huvudansvarig för implementeringen av uppdragets olika delar och samarbetat med en projektgrupp bestående av sakkunnig projektledare, webstrateg och kommunikationsansvarig inom myndigheten. Projektgruppen inom Forum för levande historia har under perioden haft avstämningsmöten med produktionsbolaget Amphi för att säkra kvalitet vid varje delleverans. Förutom dessa avstämningsmöten har projektledaren och i vissa fall hela projektgruppen fört dialog kring specifika frågor när behov uppstått. Projektledaren har under arbetets gång även fört dialog med andra externa relevanta aktörer och sakkunniga inom olika discipliner. Projektledaren har rapporterat till chefen för avdelningen för uppdrag och forskningssamordning.

6. Målgrupper

Målgrupp för webbfortbildningen är offentliganställda som på olika sätt möter invånare i sin yrkesroll. Målgruppen kan exempelvis möta allmänheten på service- eller medborgarkontor eller via telefon på kundtjänst. I målgruppen ingår även personal, chefer och strateger vid kommunal verksamhet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, polis och Statens Servicecenter och andra myndigheter. I målgruppen ingår *inte* primärt skolpersonal, anställda i hälso- och sjukvård eller anställda inom socialtjänst. (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har utvecklat en webbfortbildning för skola och Socialstyrelsen har även tagit fram en webbfortbildning för anställda inom socialtjänst).

Med hjälp av webbfortbildning vill vi nå fler i nämnda målgrupper än vad vi kan göra med lärarledda fysiska fortbildningar. Formatet webbfortbildning ger möjlighet att stärka vår tillgänglighet för personer med olika funktionsvariationer samt geografiskt. Webbfortbildning är även ett tids- och kostnadseffektivt sätt att sprida (avgiftsfri) kunskap.

Fortbildningen kan användas vid arbetsplatsträffar och i andra sammanhang där personalmöten är planerade, men kan också användas av den enskilde yrkesverksamma för kompetensutveckling. Fortbildningen kan användas både som helhet och uppdelad i delar. Webbfortbildningen kan användas i kombination med fysisk fortbildning, så kallad "blended learning". Till exempel kan webbfortbildningen utgöra en god grund som kompletteras med lärarledd workshop och fördjupning.

7. Aktiviteter

En projektplan för uppdraget togs fram och beslutades i december 2020. Processen har varit inkluderande och referensgrupper har bjudits in och bidragit med värdefull expertis i didaktiska och pedagogiska överväganden, förståelse av begrepp och bemötandefrågor, till exempel FPES och MUCF. En anbudsförfrågan togs fram i februari 2021 och skickades ut till sex olika företag specialiserade inom webbfortbildning med tonvikt på diskriminerings- och hbtqi-frågor. Efter denna upphandlingsprocess upprättades ett tilldelningsbeslut som tilldelades berörda parter i mars 2021. Flera träffar med referensgrupper och särskilt sakkunniga forskare har skett under 2021. Referensgruppen, bestående av olika företrädare från Polismyndigheten, Folkhälsomyndigheten samt olika civilsamhällsorganisationer som företräder olika hbtqi-grupper, har bidragit med värdefulla inspel gällande tonalitet och språkbruk, pedagogik, struktur och användarvänlighet. Ett slut-test hölls i januari 2022 med deltagare från den tänkta målgruppen av slutanvändare. Deltog gjorde handläggare och strateger inom den kommunala sektorn, Polismyndigheten, Arbetsförmedlingen och Barnombudsmannen.

8. Kommunikation

Webbfortbildningen *Kunskap om hbtqi och likvärdigt bemötande* lanserades i februari 2022 genom spridning via myndighetens webbplats, sociala medier, nyhetsbrev, annonsering och pressmeddelande, främst riktat till medier som når målgruppen för fortbildningen. Vidare görs spridningsinsatser fortsatt under året via myndighetens kanaler samt via andra relevanta plattformar och nätverk.

9. Analys och bedömning

Det finns sedan tidigare ingen motsvarande webbfortbildning på området. Det innebär att fortbildningen blir ett viktigt tillskott för spridning av kunskap som kan bidra till att kvalitetssäkra offentliga organisationers bemötande av allmänheten utifrån hbtqi-perspektiv.

Myndigheten har sedan tidigare genomfört lärarledda fysiska fortbildningar om hbtqi och likvärdigt bemötande. Intresset för liknande fortbildningar är stundtals större än myndigheten kan tillgodose och därför ansåg vi att det var viktigt att utveckla en kostnadsfri webbfortbildning genom vilken vi kan nå fler i nämnda målgrupp än vad vi kan göra med lärarledda fysiska fortbildningar. Därutöver utgör en webbfortbildning ett tids- och kostnadseffektivt sätt att sprida kunskap till olika delar av landet.

Webbfortbildningen består av sju avsnitt där deltagarna får kunskap om hbtqi-personers levnadsvillkor i historien och i dag samt exempel på bemötandesituationer. Fortbildningen innehåller reflektionsfrågor som även kan användas vid arbetsplatsträffar

och i andra sammanhang där personalmöten är planerade. Vi hoppas att delar av utbildningen även kommer användas av myndigheter och kommuner i deras interna kompetensutvecklingsinsatser kring hbtqi och/eller likvärdigt bemötande.

10. Samverkan

Processen har varit inkluderande och representanter från civila samhället och myndigheter har bjudits in och bidragit med värdefull expertis i didaktiska och pedagogiska överväganden, förståelse av begrepp och bemötande frågor. Relevanta aktörer från hbtqi- strategiska myndigheter (Folkhälsomyndigheten med flera) och civila samhället har medverkat vid referensgruppsmöten och muntliga presentationer under arbetets gång. Forskare har bidragit med expertis under utvecklingen av webbförbildningen, till exempel vad gäller att granska olika historiska perspektiv på hbtqi- personers levnadsvillkor i historien.

11. Kompetensutveckling

De personer som har arbetat med uppdraget inom myndigheten har både generalistkunskaper och expertis inom området. Extern kompetens har anlåtats för att bidra med sakkunskap, didaktiska och pedagogiska övervägningar samt för att ta fram själva webbförbildningen.

12. Hållbarhet

Webbförbildningen kommer tillhandahållas som en del av myndighetens utbud under en lång tid framöver. All personal på Forum för levande historia kommer under 2022 erbjudas möjlighet att gå utbildningen, för bästa möjliga förankring. Webbförbildningen kommer även presenteras för myndigheter under en forumträff för myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Plan för förvaltning av webbförbildningen kommer att tas fram för att säkerställa att den uppdateras när så behövs.

13. Lärande

I dialogen med olika aktörer som visade intresse för uppdraget att ta fram en webbförbildning framgick med tydlighet att det fanns en utmaning i att möjliggöra och omhänderta alla de aspekter av interaktiva övningar vi planerat. En ytterligare viktig lärdom är att på ett tidigare stadium i planeringsprocessen säkerställa de tekniska

förutsättningarna vad gäller intern webstrategisk och teknisk kompetens, vilket i sin tur har en direkt bäring på strategiskt viktiga frågor som till exempel val av webplattform m. m. Dessa frågor har även bäring på tillgänglighetsaspekter som ska uppfyllas, och didaktiska och pedagogiska överväganden och vägval.

Vår bedömning är att fortbildningsinsatser på området är efterfrågade. Genom webbfortbildning kan vi nå många. Forum för levande historia kommer även att göra en bedömning av huruvida det är lämpligt att framöver komplettera webbfortbildningen med vissa fysiska fortbildningsinsatser.

13. Bilagor

Bilaga 1. Ekonomisk redovisning

Bilaga 1 Ekonomisk redovisning

Forum för levande historia redovisar bidrag från KAM enligt nedan:

Datum: 2022-02-23

Dnr: 2020/68

Anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m. (Ramanslag)
ap. 7 Insatser för att stärka hbtq-personers rättigheter och möjligheter

Redovisning av uppdrag att ta fram och genomföra kompetensutveckling-
insatser för offentligt anställda om likvärdigt bemötande oavsett sexuell
läggning.

**Intäkter bidrag från KAM år 2020-2021, A2020/02711,
A2020/02621** **-1 700 000**

Kostnader

OH-kostnader 340 000

Övriga driftskostnader 460 495

Kostnader för personal 899 505

Summa **1 700 000**

**Utfallet för 2020-2021 att återbetala till
KAM** **0,00**